

Η ΖΩΗ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ 63 ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΗΝ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

Γράφει και επιμελείται ο Γιώργος Χατζηβασίλης

ΑΠΟ ΤΟ 1901 ΜΕΧΡΙ ΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΤΟΥ '50

Οι “ανεπιθύμητοι” Έλληνες θύματα θεσμικού ρατσισμού

Ο Έλληνας μετανάστης και τα παιδιά του απολαμβάνουν σήμερα τον σεβασμό και εκτίμηση για το ήθος τους, την ευπρέπεια, την εργατικότητα, την αφοσίωση στην οικογένεια και την Αυστραλία. Όμως, ο μετανάστης ήταν πάντα ευπρόσδεκτος στην Αυστραλία.

Ο φόβος του Ελληνα-μπαμπούλα είχε καλλιεργηθεί στην Αυστραλία πολύ καιρό προτού αρχίσει η συστηματική μετανάστευση Ελλήνων στη χώρα. Όπως αναφέρει ο Α. Τάμης, οι εφημερίδες της Αυστραλίας καλούσαν ήδη από το 1824 τις μητέρες να συμβουλευθούν τα παιδιά τους πώς να αποφεύγουν τους «Έλληνες αλίτες που περιφέρονταν στους δρόμους του Σίδνεϊ».

Η επίσημη πολιτική της «λευκής Αυστραλίας», θεσμοποιημένη από το 1901 μέχρι τα μέσα περίπου της δεκαετίας του '50, είχε άμεσο αποτέλεσμα την αντιμετώπιση των συμπατριωτών μας ως μεταναστών δεύτερης κατηγορίας. Η κατάταξή τους στους «λευκούς αλλοδαπούς» (white aliens) και της οποίας η μετανάστευση στη χώρα αποθαρρυνόταν επίσημα, είχε άμεσες επιπτώσεις στην αντιμετώπισή τους από τη «λευκή» αυστραλιανή κοινωνία, αλλά και τροφοδοτούνταν σταθερά από το ρατσισμό της τελευταίας απέναντι σε αυτούς που ονόμαζε «dagoes» («βρομιάρηδες μελαψούς»).

Η επίσημη αυστραλιανή πολιτική απέναντι στο ζήτημα κατά τα μεσοπολεμικά χρόνια συμπυκνώνεται με τον σαφέστερο τρόπο σε ένα τηλεγράφημα του 1918 προς τον βρετανό Υπάτο Αρμοστή της χώρας, στο Λονδίνο: «Μαλτέζοι και Έλληνες δεν είναι επιθυμητοί αλλά η έλευσή τους δεν απαγορεύεται απόλυτα». Στο ίδιο μήκος κύματος, ο ομοσπονδιακός πρωθυπουργός Χιουζ θα ενημερώσει τον ομόλογό του της Πολιτείας της Νότιας Ουαλίας ότι «δεν θεωρείται ενδεδειγμένη προς το παρόν η προώθηση της μετανάστευσης Ελλήνων, Ιταλών ή άλλων Νοτιοευρωπαίων, δεν υπάρχουν όμως αντιρρήσεις για την εθελοντική μετανάστευση τέτοιων ατόμων, τα οποία, αν αποκτήσουν διαβατήρια δεόντως θεωρημένα από κάποια βρετανική προξενική αρχή και χείρων άκρας υγείας, δεν θα εμποδιστούν να αποβιβαστούν στην Αυστραλία».

Όταν το 1915 απήργησαν στο Ντάργουϊν οι υπάλληλοι και μάγειροι των ξενοδοχείων, η μικρή ελληνική κοινότητα της πόλης βρέθηκε στο στόχαστρο των «ντόπιων» εργαζομένων. Τα ελληνικά εστιατόρια είχαν δει την πελατεία τους να αυξάνεται στη διάρκεια της απεργίας, ενώ μετά το τέλος της πολλές θέσεις καλύφθηκαν από Έλληνες. Οι εφημερίδες της εποχής αναφέρουν επεισόδια μεταξύ των ενδιαφερομένων, «στα οποία πρωταγωνίστηκαν ορισμένοι λευκοί και Έλληνες» (Gilchrist, τ. Α', σ. 28-29).

Η διάκριση μεταξύ «λευκών» και «Ελλήνων» συνιστά εύγλωττη μαρτυρία για το πώς έβλεπαν οι Αυστραλιανοί τους Έλλη-

Η επίσημη πολιτική της «λευκής Αυστραλίας», θεσμοποιημένη από το 1901 μέχρι τα μέσα περίπου της δεκαετίας του '50, είχε άμεσο αποτέλεσμα την αντιμετώπιση των συμπατριωτών μας ως μεταναστών δεύτερης κατηγορίας.

Οι Έλληνες μετανάστες, αντιμετώπισαν εκθρότητα, ρατσισμό, υποτίμηση. Αισθάνθηκαν ανεπιθύμητοι, πολίτες δεύτερης κατηγορίας.

νες μετανάστες.

Το 1916 οι αυστραλιανές αρχές διέταξαν μία άκρως απόρρητη απογραφή των Ελλήνων που ζούσαν στη χώρα, για το ενδεχόμενο που η Ελλάδα θα προσχωρούσε στο αντίπαλο στρατόπεδο. Το σχέδιο ολοκληρώθηκε μέσα σε λίγες εβδομάδες οπότε στο κεντρικό Γραφείο Πληροφοριών συγκεντρώθηκαν κατάλογοι, συχνά βασισμένοι στο κουτσομπολιό των γειτόνων, με το όνομα, τη διεύθυνση και την επαγγελματική ιδιότητα 2.398 Ελλήνων. Στο τέλος της ίδιας χρονιάς, απόρρητο βρετανικό τηλεγράφημα συνιστούσε στην αυστραλιανή κυβέρνηση, σε περίπτωση που η Ελλάδα εμπλεκόταν σε πόλεμο με τη Βρετανία, να μη μεταχειριστεί ως εχθρούς τους οπαδούς του Βενιζέλου, αλλά μόνο τους Κωνσταντινικούς (Gilchrist, τ. Α', σ. 16-19).

Από επιστολή που έστειλε το 1916 ο Γενικός Πρόξενος της Ελλάδας στο Σίδνεϊ, Σάμιουελ Κοέν, προς τον πρωθυπουργό της χώρας, σε μια προσπάθεια να σταματήσει τις επιθέσεις κατά των Ελλήνων μεταναστών:

«Παρόλο που ξέρω πως η ατυχής κατάσταση στην Ελλάδα έχει επηρεάσει πολλούς ανάμεσά μας, μπορώ να σας διαβεβαιώσω από τις προσωπικές επαφές που είχα με τους Έλληνες σε τούτη την Πολιτεία, αλλά και από ό,τι πληροφορούμαι για άλλες, ότι μολονότι κάποιοι είναι αναμφισβήτητα βασιλικοί, η πλειονότητά τους, όπως προκύπτει και από τα πιστοποιητικά που εκδίδω από καιρού εις καιρόν, προέρχονται από τα νησιά και είναι φανατικοί Βενιζελικοί. Επίσης, γεγονός ακόμη σημαντικότερο, είναι εξαιρετικά πιστοί στο κράτος μας και σαφώς αγγλόφιλοι» (Gilchrist, τ. Α', σ. 25-26).

Σπαζοκεφαλιά για τις «φυλετικές» ταξινομήσεις των αυστραλιανών αρχών αποτέλεσε το 1929 η περίπτωση των «Ιταλών υπηκόων ελληνικής φυλής», δηλαδή των Ελλήνων που προέρχονταν από τα ιταλοκρατού-

μενα Δωδεκάνησα. Τελικά, η αυστραλιανή γραφειοκρατία έδειξε ιδιαίτερη εύνοια προς τις γυναίκες. Σύμφωνα με την τελική της απόφαση, η είσοδος επιτράπηκε στις Ελληνίδες που διέθεταν ιταλικό διαβατήριο, ενώ απαγορεύτηκε στους άνδρες κατόχους ιταλικών πιστοποιητικών.

Διατυπώσεις όπως οι παραπάνω μπορεί να διασφάλιζαν μια εικόνα «κράτους δικαίου» για τα μάτια του κόσμου, στην πράξη όμως επέτρεπαν κάθε λογής αυθαιρεσίες όσον αφορά τις δυνατότητες των «ανεπιθύμητων» να προσεγγίσουν τη γη της επαγγελίας.

Με νόμο του 1924, ο ανώτατος αριθμός Ελλήνων, Αλβανών και Γιουγκοσλάβων μεταναστών που μπορούσαν να γίνουν δεκτοί στην Αυστραλία ορίστηκε σε 100 το μήνα για την κάθε «φυλή». Την ίδια χρονιά, η Αγροτική Τράπεζα και η Υπηρεσία Βιομηχανικής Αρωγής θέσπισαν για πρώτη φορά μέτρα εις βάρος των επιχειρήσεων εκείνων που απασχολούν μη βρετανούς υπηκόους. Το 1927, αυτές οι διατάξεις τροποποιήθηκαν επί το αυστηρότερο, με την απαγόρευση δανειοδότησης ή επιχορήγησης κάθε εργοδότη μεταναστών μη αγγλοσαξονικής καταγωγής. Ακόμη κι αυτές οι διακρίσεις κρίνονταν ωστόσο από ορισμένες υπηρεσίες ανεπαρκείς, όπως διαπιστώνουμε από εισήγηση του βοηθού υπουργού Εσωτερικών προς τις μυστικές υπηρεσίες της χώρας (Ιούλιος 1928) για περιορισμό των ποσοστώσεων των Ελλήνων, Γιουγκοσλάβων και Αλβανών μεταναστών στο μισό. Η τελική λύση θα έρθει το 1930, με την πλήρη απαγόρευση της μετανάστευσης Ελλήνων στην Αυστραλία – εκτός από τις περιπτώσεις στενών συγγενών των ήδη εγκαταστημένων εκεί. Πολιτική που δεν θα αναιρεθεί παρά πολύ μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο, με τις διακρατικές συμφωνίες περί μετανάστευσης του 1952.

Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΧΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ